

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

De calceamentis, & gressu Virginis. Sectio XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

O utrum impollucum habentem circulu calorum, qui Deum incomprehensum in te vere com- D. Epiph. prehensum portasti. O utrum celo ampliore, qui Deum in te non coarctasti. O utrum, qui V. B. Virgini calo caelum septem circulis constans, & capax illi exitu. O utrum celus sublimiorem, atque amplior, & latiore. O utrum habentem inextinguibile lumen septies lucentis gratia. Hac ille, & multa alia in hanc sententiam.

De calceamentis, & gressu Virginis.

SECTIO XIII.

Vsque adeo calceamentorum Virginis pulchritudine, & incessus elegantia captus est sponsus, ut per admirationem dixerit, Cant. 7. Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis: & quoniam in ponendo pede, & incessus, gressusque, venustate, & gratia, ingenua quaedam in dolos elucet, ideo considerato incessu sponsae eam sponsus Principem nominavit.

Quod ad rem attinet, putamus per calceamenta Virginis accipiendam esse eius humilitatem, cuius est ad pedes semper accidere, infimumque locum appetere: quam virtutem difficillimam esse, facillimeque deperdi indicavit Petrus 1. sua epist. c. 5. cum dixit: Omnes autem inuicem humilitatem insinuate: vbi pro eo, quod nos habemus, insinuate, est Graece, ὑποβόωτα, hoc est, innodate, seu alligate: ἵψου, hoc enim nodum significat, & ὑποβόω, innodare. Est igitur is sensus Apostoli: Humilitatem arctissimis nodis alligate, & innodate, ne elabatur: est enim humilitas usque adeo difficilis, ut nisi magna cura, & vigilantia retineatur, & quasi vinciat, facillime quavis occasione incidente elabatur. Verum ea virtus etsi difficilis, tanta fuit in Virgine, ut eam Deus quasi admirans, & suspiciens dixerit: Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis! quibus verbis etiam innuit humilitatem, quamuis per calceamenta exprimitur, virtutem tamen esse Principis, ea que maxime ipsos etiam Reges, ac Principes decorari: imo ex ea dignosci tanquam ex calceamentis, & gressu generosum, ac regium cuiusque animum. Atque idcirco ad hanc vnam virtutem Deum in Virgine respexisse ipsamet confitetur in suo cantico Luca 1. cum ait: Quia respexit humilitatem ancilla sua. Ut autem intelligas eo loco humilitatis nomine ipsam etiam virtutem humilitatis accipi debere, aduerte pro eo, quod nos habemus, humilitatem, esse Graece, ταπεινωσις, quae vox in primis significat afflictionem: estque haec acceptio creberrima in sacris literis, veluti Gen. 29. cum dixit Lia: Vidit Dominus humilitatem meam: & Psalm. 24. Vide humilitatem meam, & laborem meum: & Psalm. 135. In humilitate nostra memor fuit nostri. Deinde significat vilitatem, & exiguitatem, ut perspicuum est ex illo loco ad Philip. 3. Qui reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae: & Iacobi 1. Glorietur frater humilis in exaltatione sua, dives autem in humilitate sua: vbi humilis, seu ταπεινός, idem est quod vilis: & humilitas idem, quod vilitas: nam humilitas, quae est virtus superbiae contraria, dicitur ταπεινωσιν, ut ad Ephes. 4. Obsecro itaque vos ego vinculati in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine: & ad Philip. 2. sed in humilitate superiores sibi inuicem arbitantes. Quoniam igitur eo loco non dixit Virgo, ταπεινωσιν, sed ταπεινωσιν, multi ita interpretantur, ut Virgo dicat Deum respexisse suam ipsius vilitatem, & exiguitatem. Quam expositionem sequuntur Iansenius in sua concordia, Vatablus in scholiis super eundem locum, ibidemque Caietanus, Isidorus Clarius, Euthymius, Erasmus, D. Bernardus sermo, de B. Virgine super illud Apocalyp. 12. Signum magnum apparuit in caelo: vbi sic inducit

I. Cant. 7. 1. II. I. Petr. 5. 5. Humilitas facillime deperditur. Quanta fuerit in B. Virgine. Humilitas virtus regia. Luc. 1. 48. Gen. 29. 32. Psal. 24. 18. Psal. 135. 23. Locus cantici B. Virginis illustratur. Philip. 3. 21. Iacob. 1. 10. Ephes. 4. 2. Philip. 2. 3. Iansen. Vatablus. Caietanus. Isid. Clarius. Euthymius. Erasmus. D. Bern. Apoc. 12.

Virginem cum Elizabetha loquentem. *Beatam esse dicit, quæ credidit: sed crudelitatis, & beatitudinis causa respectu est supernæ pietatis, ut ex hoc magis beatam me dicant omnes generationes, quia ancillam humilem, & exiguam respexit Deus.* Potestque hæc expositio confirmari, quia non videtur conueniens summæ modestiæ Virginis, ut dicat Deum respexisse ad meritum humilitatis suæ: id enim esset gloriari, & de merito, & de virtute humilitatis, quod à verè humilibus longè abest.

II.

Verùm ne vel minimam maledicendi ansam præbamus Hereticis, qui ex hoc loco perperam intellectu occasionem acceperunt virginem iniuriis proscindendi appellando eam abiectam, ac vilem ex sua ipsius confessione: aduertimus verbum *ταπεινωσις* non semper vilitatem, sed interdum ipsam etiam humilitatis virtutem significare, ut exploratum est ex illa sententia à D. Petro. 1. sua epist. c. 5. & à Iacobo c. 4. usurpata: *Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam:* vbi pro hu-

Iacob. 4. 6.

Matth. 23. 12.

super Missus est, virginitate placuit, & humilitate concepit. Etenim tunc primum Deus humanitatem induit, cum virgo illa humilitatis plenissima pronunciauit. *Eccle ancilla Domini.* Atque hoc est, quod ipsa virgo commemorat Cant. i. cum ait: *Dum esset & ex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum:* nardus enim, qui frutex humilis est, humilitatem designat. Annotauit autem Rupert. in comment. eius loci tantum fuisse odorem huius nardi, id est humilitatis in Virgine, ut ad ipsum Deum in accubitu suo Regali in caelis consistentem peruenire poterit, eumque ita delectare, ut e caelo ad Virginis gremium per incarnationem traxerit.

Præterea obseruandum est, quod iam cœpimus dicere, humilitatem regalem quandam virtutem esse: idcirco enim sponsus de humilitate sponsam commendans eam *filiam Principis* appellauit. Est enim humilitas altissima, & humilis eo ipso quod humilis est, maxime excelsus, ac sublimis, quemadmodum & superbus eo ipso quod superbus est, infimus, & abiectissimus. Itaque quod Christus ait: *Qui se humiliat exaltabitur: & qui se exaltat humiliabitur,* non solum accipendum est, postquam se humiliauerit ille, & iste exaltauerit, sed in ipso humilitatis actu supremam quandam altitudinem, & in ipso actu superbiae summam abiectiōnem contineri: atque adeo Virginem beatissimam eo ipso, quod se humiliavit, supra omnem fuisse euectam celsitudinem. Id quod ita exponit D. Aug. lib. 14. de ciuit. cap. 13. *Est, inquit, aliquid humilitatis miro modo, quod sursum faciat cor: & est aliquid elationis, quod deorsum faciat cor. Hoc quidem quasi contrarium videtur, ut elatio sit deorsum, & humilitas sursum: sed pia humilitas facit subditum superiori, nihil est autem superius Deo, & ideo exaltat humilitas, qua facit subditum Deo: elatio autem, qua in vicio est, eo ipso, quod respicit subiectionem, cadit ab illo, quod non est quidquam superius, & fit quod scriptum est Psalm. 72. *Deiecisti eos, dum eleuarentur: non enim aut: Dum eleuati fuissent, ut prius extollerentur, & postea deicerentur: sed cum extollerentur, tunc deieci sunt: ipsum quippe extollere deici est.* Hæc August. Aliam eiusdem rei præclaram etiam rationem affert D. Gregorius lib. 6. Mor. c. 6. 8. super illa verba Job. 5. *Qui ponit humiles in sublimi.* Quo loco docet D. Greg. humiles eo ipso, quod se humiliant, altissimos fieri. *In sublimi,* inquit, *humiles ponuntur, quia cum se ex humilitate substernunt alta menti, iudicio cuncta temporalia transcendunt: & cum se indignos in omnibus estimant, recta cogitationis examine huius mundi gloriam transcendentem calcant.* Idem eleganter persequitur Ioan. Gerson. 2. part. sermonis in cœna Domini, cōsideratione 1. vbi primum docet veram humilitatem, dum exit à summa potentia, & gloria, & magnificentissima maiestate Dei ad suam impotentiam, seruitutemque intuentiam, effici potentissimam, & gloriosissimam, & monarchicam super omnia, quia nimirum facit ipsum Deum suam gloriam, & potentiam, dum propter Deum se, & omnia alia contemnenda arbitrat. *Quantum igitur,* inquit, *est humilitatis dominum habere omnia sub pedibus per generosum contemptum iuxta illud Deut. 11. *Omnis locus quem calcaueris pes vester, vester erit. Quid maius? & quam latum imperium nihil aliud à Deo magni pendere, nullique alteri rei subici.***

Secundo, Visionem Ioannis de muliere amicta Sole, humilitati accommodat, atque eam esse signum magnum apparens in caelo intelligibili, & supremo animæ rationalis: mulierem, inquam, amictam Sole iustitiæ. Quid enim iustius humilitate, quæ implet omnem iustitiam Math. 3. in capite eius coronam esse stellarum duodecim, hoc est, perfectionem omni virtutum fulgore radiantem: Lunam denique sub pedibus, hoc est, omnia terrena sub affectionibus per generosum contemptum. Tertio, Aduertit ad humilitatis tanquam Principis, & Reginae imperium militare, & seruire omnia: aduersa quidem ad exercitium,

Luc. 1. 38.
Cant. 1. 13.
Rupert.
Odor humilitatis in Virgine quatuor.

Humilitas virtus regalis.

Matt. 23. 12.

B. Virgo se humiliat super omnem euectam celsitudinem.
D. August.

Deiciunt se dum extollunt superbi.
Psalm. 72. 18.
D. Gregor.
Job. 5. 11.

Io. Gerson.

Humilitatis dominium.

V I.
Humilitas signum magnum in caelo.
Math. 3.

Humilitatis
imperium so-
per omnia

Et tunc in prospera verò ad modestiam, sobriamque consolationem, Dicam amplius, inquit Geison, militans pro eis sui hostes fortissimus: nam ex peccatis redditur caucior, firmior, ac potentior. Imò vide miraculum: ipsa ex morto propria reuiuiscit sapiens, fortiorque resurgit: nam quis neget magnam esse humilitatis recuperanda rationem humilitatem perdidisse? Quinetiam oritur ex suo contrario, quod est superbia non minori miraculo, quam si frigiditatem calor gignat: humilitatis quippe non parua est occasio animã contra Deum suum Creatorem, ac redemptorem superbisse. Quartò, Docet humilitatem suo modo esse ambitiosissimam; cupidissimam, maximi cordis, & altissimi spiritus: quoniam dedignatur nisi summo bono, nisi summis opibus, nisi summa gloria impleri. Postremò ait humilitatem similem esse speculo concauo, in cuius centro vniuntur omnes radii: & incidentiæ illustrationum diuinarum: quia nimirum humili omnes gratiæ communicantur à Deo, eamque ob causam appellari posse abyssum sorbentem omnium viuentium aquarum fluentia: imò & vacuum quoddam spirituale, ad quod implendũ confluunt omnia, nec implere sufficiunt, nisi Deus. Ex his perspicuum relinquitur, quanto iure Virgo propter humilitatem filia principis dicta sit, sponsumque eius humilitatem demeritis dixerit: *Quam pulchri sunt gressus tui in calcamentis, filia Principis!*

Humilitas,
spirituale
vacuum.

COMMENTARIUM TERTIUM EXEGETICUM

In quo de sanctissima Deipara Virginitate, & maternitate
differitur ad illa verba: *Mulier amicta Sole.*

Amictam Sole fuisse Virginem, cum Verbum absque vilo
virginitatis præiudicio concepit.

SECTIO PRIMA.

I. NTERIORIBVS commentarijs docuimus sanctissimam Virginem signum magnum fuisse, iuxta triplicem signi in sacris literis acceptionem, pro miraculo videlicet, scopo, atque vexillo: eandem in celo apparuisse ostendimus ob eximiam in omni genere magnitudinem: explicabimus etiam mulieris appellationem, vbi de nomine Mariæ, eiusque tum corporis, tum animi pulchritudine aliquanto fusiùs disputauimus. Sequitur iam in visione Ioannis exponendum, quomodo fuerit amicta Sole: id quod tertio hoc commentario præstabitur. Et quoniam Virgo beatissima non solum fuit amicta Sole, sed Solem quoque ipsa amicit, iuxta illud Hierem. 31.

Hier 31. 22.

Famina circumdabit virũ: vtrumque isto cõment. cõplectemur, quod adeo in Mariæ virginitate maternitatẽque potissimũ verfabitur, cuius vtriusque prerogatiuæ fuit sanè admirabilis, & maximè Diuinaconiunctio, & vnum ex tribus illis operibus mirabiliter singularibus, & singulariter mirabilibus, quæ commemorat D.

Bernard.

Bernard. serm. 3. in vigilia Natalis Domini. *Tris, inquit, opera fecit omnipotens illa*